

מסורת הש"ס

(א) עירובין מ"ז. ע"ז יג., (ב) לולל ז., (ג) מנ"ש פ"יה מנ"י סוטה מז.; (ד) [למקן יכ: ע"ש]; (ה) [לעיל י:]; (ו) [בבבסת יז:];

הגהות הב"ח

(א) גמ' בבבסת לנב"א כוורא. כ"ב כך הו"א גירסת האלפס בפומבדיתא לנב"א כוורא ופי' הר"ן פ"ט שם המקום היושב על נהר בביתא לנב"א כוורא לזו והביאו דגים רבים שמייעבם הנהר ולמנו הדגים עב"ל: (ב) שם ה"א אן כבשין שה"א יטל לאכול מהן במורעד כושבן תנן: (ג) רש"י ד"ה ביד וברגל דע"ה שם תל"מ (שלווקה בידו ע"ן תל"מ וי"ב ג"ל טעות: (ד) ד"ה דופנה כ"י. כ"ב ע"י לעיל בפירושו בדף ז' ע"א: (ה) ד"ה למיתלת למורחין הכה אע"פ: (ו) ד"ה ח"ל הכה נמי אע"ב דלמיתנת: (ז) ד"ה אנב כ"י המלת הון הס"ד ואח"כ מה"י עבדו ליה שתיין אול"י ולמנו רוחמין איתו הכהה פעמיס הס"ד ואח"כ מה"י שתיין איצצי ששים שפעימס הס"ד:

לעני רש"י

רש"א. מתקן לדיג. רייניגס (ריינו"ש). ריין (שם נהר). אוברטור: [אוברדור:א]. משקין. בלבדורא: [קלבידור:א]. מבעול. בדר"א [בדר:א]. גרזן של סספן.

קונפוטשט"א. תערובת מאכלים כבושים.

מוסף רש"י

החשן מעמוד קודם. פתח תרי בבי. אחד לצד הנהר יכנס המים ואח"כ לצד שני לנאלת (שם). אדעתא דכווריי. לצד דגים נתכין ולא להסקות שדה, דלי להסקות שדה מתכין היה לו לעשות פתח אחד ויתעכבו שם המים וגם הדגים יהו גלדנין שם מליהין (שם). דפשה ודיקלא. לשון פיסוק כמו וישפתי (ויאלץ ג רי). טטל מן השנפים, ויש שנפשתין אותו לצורך הדקל לפי שנפיו מרוכס ואין מניחין אותו לילול והמליח היה הפשוטה כימור כבסם (רשב"ם ב"ב שם). אדעתא דחיותא. לצורך כהמותין להאכילן ואיט מתכין להנאלת הדקל (שם).

אדעתא דדיקלא. כדי שיעגל הדקל (שם). מחד גיסא. מתקלח ה"א את האילן שגמלה כולו מחד אחד וההוא ודלי אדעתא דחיותא לחוד מתכין להאילן לא חיש (שם). מחד גיסא ומהאי גיסא. אט מכל דלדין ליקט כאן מעט אדעלן מעט, אדעתא דדיקלא. שכן מנהג לעשות (שם). אקרא דשגוראחא. שגוראח שם הנהר, אקרא קונטרס"ה

לנע"ו, וישיבם על שפת אותו נהר (ב"מ עג.). עד כאן החשן מעמוד קודם.

ליריד של עכו"ם. שוק הנקבע ליום חג של עובדי כוכבים (ערובין מז.). ולוקחים בהמה עבדים ושפחות. מפני שממכרין לקדושה (שם). **בתים שדות וכרמים**. מפני שממעיטין אי נמי משום יטוב אי"י (שם). וכותב. שטרות, ומעלה בערכאות שלהן. מקום גדוליהן וטופתיהן ומעלה שטרותיהן לפניהם לתמוס ואף על פי כעבוד ותפסתא היא לטס ואיכא למימר דלזיל ומורה, **מפני שהוא כמציל מידן**. שמתוך כך יהיו לו עדים ומסעייען להליל מן העורכין (ע"ז ג.) שלא יחזור העובד כוכבים ויעיבער על המכירה (ערובין מז.). למיגדל. לשון עשייה ומקוץן (סוכה יז.). עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים. צבית הנפחים בחצו"ש נועד לעשות מלאכת דבר האכל שגוראחא, ועמד הוא וגזר על הנפחים אפילו בדבר האכז מפני שקולן שמוע למרותו ואין הכל יודעין שה"א לצבר האכז (סוטה מז.). הדרן עלך משקין

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

יריד של עכו"ם. יומא דשוקא: **ומעלה בערכאות**. לקיימן כחתימתן דכיון דהשתא הו"א דמשכת לכו וליומא אחריא לא שרי: **אוסרי**. שזדין צו דגים שקורין רוש"א: **איולי**. רשתות שלדין צו עופות: **למגדל חנורא**. לעשות החנור מחדש: **מהולא**. נפה: **צימוס החמה**. כלומר כשי"ש ימות החמה כגון כפסח דחצול עלמא שאין יורדין צו גשמים מותר לעשות צו חנור לפי שלאחר יבש ויכולין לאפות צו פת דרגל לצורך הרגל: **כאן צימוס הגשמים**. כלומר כשירדדין הגשמים

ועצד טירחא שלא לצורך הרגל: **בתנ"י מעקה למרפסת**. כותל קטנה העושין על האלטטצות שלפני העלויות גדולות כעין שי"ש על שפת נהר רייני"ס: **שפין אס הסדקין**. שבתנור: **ומעגילין אופן צמעגילה**. שגוללין על קרקעות החנור עץ גדול עגול כדי לסמוס הסדקין: **ציד וצרגל**. א) שלוקח בידו עץ וצועטין ציד על החנור לסמוס הסדקים או צועט דרגלו על קרקעות החנור: **מחלליס**. עץ כעין רגל שדוחקן בצמעיזה לסמוס הסדקין ויש צו מעשה אומן יותר ממעגילה: **ציר**. רגל הדלת כמו הדלת מסוב על צירה (משלי כו): **צינור**. הוא החור שזאקסופה התחמונה כמו יצינורא דשטל: **הקורה**. מה שעל הפתח שמתחור צו הדלת וקורין אוברטור": **מנעול**. כלצדור"א: **וצלנד** שלא יסכין לעשות מלאכתו צמורה. כשי"ש לו לתקן כל אילו בשאר ימות השנה ומניחו עד המועד: **וכנשין**.

של ציר כלומר דגים ושאר דברים שכוששים צמלח שיכול לאוכלן צמועד שלא יהא צריך להמתין צאכילתן עד לאחר המועד שיהו נכנשין מהר ורחוין לאכול מיד: **גב' הולא**. הול"י דקל: (ו) **דופנה**. עצדי לחיים של גדר: **ואינו טח צטיט**. זה הוא מעשה הדיוט: **מעגילה**. דרך אומנות יותר: **ציד וצרגל**. דלאו מעשה אומן הוא לא כל שכן: **כעין מעגילה** ולא מעגילה ממש אלא כעין מעגילה ציד וצרגל: **עד ימיו**. של יוחנן כ"ג היה פטיש מכה בירושלים בחצו"ש של מועד והוא גזר עליו וצטלו. אלמא אסור ומתני' קמתי ומתקנין מנעול ומפתח: **מסתינין דמתקנין אלו צחוש"מ דרגרי**. צמנעול של עץ שרי דלא הוי קלא רבה: **דנפחי**. דפטיש היינו קורנס אסור דהוי קלא רבה ואלודי קלא אסור: **מגלי**. מסר הגדול שרי דלא מוליד קלא כלום: **צחלני**. צררי"א אסור דהוי אלודי קלא טפי: **לאחר שגור**. יוחנן כ"ג: **הא ר' יהודה הא ר' יוסי**. כפירקא לשנויי לדבר האכז ומתני' דשרי הכא כל הני צלא שינוי ר' יוסי היא:

כמאן מדלינן האידנא קביוסא דשא. כשיולאין מסמרים של עץ מן הקורה שעל הפתח דשרי למיעצד צלא שינוי: **צדיפא**. שם נהר: **לצאי**. שם מקום: **כוורי**. הכי עשו דרך לנהר שינאו מימיו ונשתמירו שם דגים הרבה: **למימלתא**. (ו) הרבה אע"פ שאין יכולים לאוכלן צמועד ששרי היו מלוחין הרבה: **כנשין**. צחומץ וצמלח שקורין קונפוטש"א. והכא נמי כיון שמלחן הרבה כדי להנניען מו לא חזו צמועד: **אמר ליה הני נמי**. (ו) דלמלחינהו: **מתאכלי**. צמועד: **אנב אינאלא**. שמושק המלח מהן: (ו) **שיסין אינלי**. כלומר רוחמין אותו הרבה פעמים מנאי ליה ששים וימני: **רב איקלע**. צמועד: **סינלס מילחא**. אגב אינאלא: **סמוך למיסרחיס מעלי**. כלומר יפה הו"א לאחר זמן שנייוד יותר מנהיא שעתא דנייוד: **עווייא צאחוס**. צמלח שהמלח נצרב מן המים כדגים: **אסקיס צאצוס**. לאחר שצלאו נותנו צמים לוגן: **אכליס צבריס**. מטיילין אותו צציר היואל מן הדגים ואוכלין אותו: **משפיה עליה אצוס**. ששומין עליו מים שדגים נצראו מן המים: **לטעון גופא**. כלומר לאחר אכילתו מהלך הרבה קודם שישן: **ולא לטעון פוריא**. לא ישן לאחרא אחריהם: **סחלי**. שחלים: **מיה ולא שכרה**.

מוטצ לשמות אחריהן מים ולא שכן הדרן עלך משקין בית השלחין

א) ליריד של עכו"ם א ולוקחים בהמה עבדים ושפחות בתים שדות וכרמים וכותב ומעלה בערכאות שלהן מפני שהוא כמציל מידן רב ב שרא לחייה בר אשי למיגדל אוהרי בחולא דמועדא מאי טעמא מעשה הדיוט הוא אבל י איולי אסור מאי טעמא מעשה אומן הוא רב יהודה י שרא לאמי תנורא למיגדל חנורי ולרב' בר עישובי למיגדל מהולתא איני והא תני רבה בר שמואל ושויין שאין גודלין חנור לבתחילה לא קשיא ה כאן בימות החמה כאן בימות הגשמים: **בתנ"י** י עושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן י שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים ה הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד ב ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד י וכל כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין: **גב' היכי דמי** מעשה הדיוט רב יוסף אמר ט בהוצא ודפנא במתניתא תנא צר בצרור ואינו טח בטיט: שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה: השתא במעגילה אמרת שרי ביד וברגל מיבעיא הכי קאמר שפין את הסדקין ומעגילין אותן כעין מעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים: הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד: ורמיניה א עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים כו' עד ימיו אין מכאן ואילך לא לא קשיא כאן בדנפחי כאן בדגרי מתקוף לה רב חסדא יאמרו קלא רבה אסיר קלא זוטר שרי אלא אמר רב חסדא לא קשיא הא במגלי הא בחציני רב פפא אמר כאן קודם גזירה כאן לאחר גזירה רב אשי אמר הא ר' יהודה הא ר' יוסי דאמר ר' יצחק בר אבדימי ט מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר רבינא כמאן מדלינן האידנא קביותא דדשא בחולא דמועדא כמאן כר' יוסי: כבשין שהוא יכול לאכול במועד כובשין: (ב) בביתא לבאי כוורי אזיל כולי עלמא צוד אייתו כוורא שרא להו רבא למימלח מינייהו אמר ליה אביי והא תנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשן אמר ליה כיון דמעיקרא אדעתא דאכילה אייתניהו ואי שביק להו פסדי ט כפרקמטיא האבד דמי ושרי ואיכא דאמרי ב שרי להו רבא מציז מיזל אייתווי ומימלח אמר ליה אביי והא אנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן (ג) כובשן תנן אמר ליה הני נמי מיתאכלי אגב איצצא כי הא דשמואל עבדו ליה שיתין איצצי ואכל רבא איקלע לבי ריש גלותא עבדי ליה שיתין איצצי ואכל רב איקלע לבי רב שפיר אייתו לקמיהו ההוא כוורא תילתא בישולא תילתא מילחא ותילתא טוויא אמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא סמוך למיסרחיה מעלי ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא מווייא באחזה אסוקיה באבוה מיכלי בבריה אשתי עליה אבוה ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא מיא ולא שיכרא שיכרא ולא חמרא:

הדרן עלך משקין בית השלחין

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן יא.

קד א מיי פ"ט מהלכות ע"ז הלכה יד טוש"ע י"ד ס' קמט סעיף ג: קה ב ג טוש"ע א"ח ס' תקמא סעיף א: קו ד ה מיי פ"ח מהל' י"ט הלכה יג טוש"ע א"ח ס' תקמ סעיף ז: קו י מיי שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף א: קה ז מיי שם פ"ח הלכה ה טוש"ע שם סעיף ג:

קכ ח מיי שם פ"ח הלכה ו טוש"ע שם סעיף ד: קכ ט מיי שם פ"ח הלכה ד טוש"ע שם ס' תקמ סעיף ו: קכא י מיי שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ז: קכב כ מיי שם טוש"ע שם סעיף ד: קכג אש"י ס' תקמל: קכד כ מיי שם טוש"ע שם סעיף ד:

קכה ח מיי שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ז:

רבינו חננאל

רב שרא לרב חיאי בר אשי, למיגדל אוהרי, פי' במס' גיטין בסוף פרק הניזקין (ו)מפרשי רבנן אוליי, שבאין מעולה. תרגום ורביא טטוח כד עזיל, ומפרשי אוהרי, אלפכור. מאי טעמא מעשה הדיוט, אכל איולי אסיר, מאי טעמא מעשה אומן הוא. רב יהודה שרא לאבי תגוראח, למגדל תנורא בחולי דמועדא. ולרבא בר עישובי שרא למגדל מהולתא בחולי דמועדא. ועושין לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן. היכי דמי מעשה הדיוט, בהוצא ודפנא. במתניתא תנא, צר בצרור ואינו טח בטיט. ושפין סדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים. **בתנ"י** הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד. ואינתן בסוף מס' סוטה עד ימיו פטיש היה מכה בירושלים. עד ימיו של יוחנן כהן גדול אין, מיכן ואילך לא. ופריך רב הונא האי פטיש דאסיר מיכן ואילך בדנפח, והא דתנן הצינור כו' בדגרי הוא ושרי. מתקין לה רב חסדיא, ופריך, כחציני אסיר, ומתניתין דהכא במגלא ושרי. (א) קודם גזירה, פירוש קודם גזירת יוחנן כהן גדול. ורב אשי אמר מתני' דהתם ר' יהודא היא, ומתני' דהכא ר' יוסי. דאמר רב יצחק בר אבא מאן תנא דבעי שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי, דאי ר' יוסי הא אמר זולף וגומר וגף כדרכו. אמר רבינא כמאן מדלינן האידנא כו'. וכבשין שיכול לאכול מהן במועד מכבשן. רבא שרא לבני בביתאלבאי למיזד ולמימלח, אמר ליה אביי והתנן כבשין שיכול לאכול מהן מכבשן, שיכול אין לא יכול לא. אמר ליה הני נמי מיתכלי איצצא, כשיכבשום דחוקים. כי הא דשמואל עבדו ליה ששים איצצי ואכל. פי' מיני תבשיל. אמר רב אמר לי אדא ציידא, כוורא סמוך למיסרחיה מעלי. ותוב אמר, דג טוויא באחזה, פירוש המלח מן הים והדג מן הים, נמצאו שניהן אביהן הים וכן כמו אחים. ואמר לו מלח הדג במלח שהוא אחיו וצלה אותו במלח. אסוקיה באבוה, פי' כשתעלהו מן האש שוטפהו אסוקיה באבוה, פי' כשתעלהו מן האש שוטפהו במים מלוחין שהן אביו. ואכילה בבריה, פירוש אכול אותו בבנו ותוא ציר של דגים שהוא יוצא מן השמנונית של דג כי הוא חשוב לדג בבנו. וכשתאכלתו שחה אחריו המים כי באותה העת ובאותו מקום היו אומרים להם הרופאים כשתאכל דגים שחה אחריו המים ולא יין (ג) או יין ולא שכר. כוורא תחלי וחלבא, ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא. פי' כשיאכל אותם, עד שיתכבחו במעין לא ישן, כי השינה מיד מוקיחת. הדרן עלך משקין בית השלחין.

דחוקים. כי הא דשמואל עבדו ליה ששים איצצי ואכל. פי' מיני תבשיל. אמר רב אמר לי אדא ציידא, כוורא סמוך למיסרחיה מעלי. ותוב אמר, דג טוויא באחזה, פירוש המלח מן הים והדג מן הים, נמצאו שניהן אביהן הים וכן כמו אחים. ואמר לו מלח הדג במלח שהוא אחיו וצלה אותו במלח. אסוקיה באבוה, פי' כשתעלהו מן האש שוטפהו אסוקיה באבוה, פי' כשתעלהו מן האש שוטפהו במים מלוחין שהן אביו. ואכילה בבריה, פירוש אכול אותו בבנו ותוא ציר של דגים שהוא יוצא מן השמנונית של דג כי הוא חשוב לדג בבנו. וכשתאכלתו שחה אחריו המים כי באותה העת ובאותו מקום היו אומרים להם הרופאים כשתאכל דגים שחה אחריו המים ולא יין (ג) או יין ולא שכר. כוורא תחלי וחלבא, ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא. פי' כשיאכל אותם, עד שיתכבחו במעין לא ישן, כי השינה מיד מוקיחת. הדרן עלך משקין בית השלחין.

^[1] נראה דל"ר רב פפא אמר כאן קודם גזירה כו'. (ג) לפנינו בגמ' בגי' לסיפק, ואולי לדרכינו היה לו גי' אחרת.